

Sygn. VUa 34/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Magdalena Marczyńska

SSO Urszula Sipińska-Sęk (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku S. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o odszkodowanie z tytułu zwiększonego uszczerbku na zdrowiu

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych O/T.. od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 1 czerwca 2015r. sygn. IV U 68/15

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniża zasądzoną od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz S. W. kwotę z 15.140,00 (piętnaście tysięcy sto czterdzieści) złotych do kwoty 14.600,00 (czternaście tysięcy sześćset) złotych , a w pozostałej części apelację oddala.

Sygn. V Ua 34/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 1 czerwca 2015 roku wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 68/15 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz S. W. kwotę 15.140,00zł z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku tytułem odszkodowania za zwiększenie uszczerbku na zdrowiu o 20 % (dwadzieścia procent).

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

S. W. uległ w dniu 12 czerwca 2012 roku wypadkowi przy pracy. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 5 grudnia 2013 roku ustalił u S. W. 35% uszczerbku na zdrowiu, w tym 20% z pozycji 94c tabeli i 15% z pozycji 90a tabeli. Wnioskodawca otrzymał odszkodowanie na podstawie tego orzeczenia.

S. W. wystąpił o odszkodowanie z tytułu zwiększenia uszczerbku na zdrowiu. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 7 stycznia 2015 roku ustalił u wnioskodawcy 40% uszczerbku na zdrowiu, w tym 15% z pozycji 90a tabeli i 25% z pozycji 94c tabeli.

U wnioskodawcy aktualnie uszczerbek na zdrowiu wynosi 55%, uległ więc pogorszeniu o 20%. S. W. cierpi na zespół ogona końskiego z niedowładem obu kończyn dolnych, bardziej nasilonym po prawej w odcinku ośrodkowym, z korzeniowymi zaburzeniami czucia po prawej, z objawami korzeniowymi obustronnymi i zaburzeniami zwieraczy. Wnioskodawca przeszedł operację stenozy kanału kręgowego (2013 roku) oraz reoperację w listopadzie 2014 roku, w której dokonano usunięcia masywnych zmian bliznowatych, odbarczenia worka oponowego i korzeni (...) i (...) i w grudniu 2014 roku, gdzie dokonano plastyki opony. Stan zdrowia S. W. pogorszył się w związku z wypadkiem, aktualnie uszczerbek na zdrowiu wynosi 55%, w tym 15% z pozycji 90a tabeli i 40% z pozycji 93g (per analogiam).

S. W. ma uszkodzony kręgosłup w odcinku piersiowym i lędźwiowym, co skutkuje ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji. Poza tym u wnioskodawcy występują objawy uszkodzenia wielu korzeni rdzeniowych znajdujących się poniżej stożka rdzeniowego, w tzw. ogonie końskim. Dlatego uszczerbek na zdrowiu należy określać z pozycji 93 tabeli, występuje bowiem u wnioskodawcy zaburzenia zwieraczy i narządów płciowych.

Po tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie jest zasadne.

Sąd I instancji uznał opinie biegłej neurolog za prawidłową. Zdaniem Sądu Rejonowego biegła lekarz neurolog zdiagnozowała u wnioskodawcy oprócz uszkodzenia kręgosłupa również uszkodzenia wielu korzeni rdzeniowych i zakwalifikowała te objawy jako tzw. ogon koński, a to z uwagi na bóle kręgosłupowo-korzeniowe, zaburzenia czucia i ubytkowe objawy ruchowe.

W ocenie Sądu meriti taka właśnie klasyfikacja objawów u skarżącego jest prawidłowa, obrazuje bowiem pełen zakres uszkodzeń i upośledzeń działania organizmu wnioskodawcy po wypadku i leczeniu, w tym po kilku operacjach.

Dlatego Sąd Rejonowy ustalił u skarżącego uszczerbek na zdrowiu na 55%. A to oznacza, że uległ on pogorszeniu o 20% w stosunku do uszczerbku stwierdzonego 2013 roku. Odnosząc się do tej kwestii Sąd I instancji powołał się na art. 12 ust. 2 ustawy wypadkowej zgodnie, z którym odszkodowanie przysługuje, jeśli uszczerbek na zdrowiu uległ zwiększeniu o co najmniej 20 punktów procentowych. Według Sądu meriti powyższy warunek zachodzi w sprawie niniejszej, uszczerbek na zdrowiu wynosił 35% i za taki uszczerbek wnioskodawca otrzymał odszkodowanie.

W ocenie Sądu Rejonowego wobec zwiększenia uszczerbku do 55% skarżący ma prawo do odszkodowania za 20% zwiększenia uszczerbku na zdrowiu. Dlatego Sąd I instancji zmienił decyzję ZUS i zasądził na rzecz wnioskodawcy odszkodowanie za ten zwiększony uszczerbek według stawki 757.00zł za 1% uszczerbku.

Apelację od powyższego wyroku w całości wniósł organ rentowy, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie:

a) art. 233 §1 k.p.c. i art. 286 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego oraz sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz nie przeprowadzenie wszystkich dowodów w przedmiotowej sprawie, a w szczególności dowodu z opinii innego biegłego sądowego specjalisty neurologa i przyjęcie, że w sprawie występują przesłanki do przyznania ubezpieczonemu prawa do zwiększenia jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy z dnia 12 czerwca 2012 roku o 20%;

2. naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

a) art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z dnia 2009 r., Nr 167, poz. 1322 - t. j.) oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym

lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2013 r., poz. 954 – t. j.) poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do zwiększenia jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy z dnia 12 czerwca 2012 roku o 20%;

b) art. 12 ust. 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez przyjęcie do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu wydania zaskarżonego wyroku, a nie w dniu wydania przez Zakład zaskarżonej decyzji z dnia 22 stycznia 2015 roku, znak: (...).

Organ rentowy wniósł o zmianę wyroku Sądu Rejonowego i oddalenie odwołania, oraz przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sadowego specjalisty neurologa na okoliczność ustalenia czy u wnioskodawcy nastąpiło zwiększenie uszczerbku na zdrowiu i w jakim procencie w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 12 czerwca 2012 roku.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 26 kwietnia 2016 roku pełnomocnik organu rentowego poparł apelację oraz wniósł o powołanie dowodu z opinii biegłego neurologa, a wnioskodawca wniósł o jej oddalenie, oponował wnioskowi o powołanie innego biegłego neurologa oraz oświadczył, że w lutym 2016 roku był u lekarza neurochirurga i lekarz skierował go na operację oraz badanie RM.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dodatkowo ustalił:

U wnioskodawcy na skutek wypadku przy pracy występują objawy uszkodzenia wielu korzeni rdzeniowych, co wskazuje na uszkodzenie ich poniżej stożka rdzeniowego w tzw. ogonie końskim. Zespół ogona końskiego to bowiem bóle o rozkładzie korzeniowym, korzeniowe zaburzenia czucia, ubytkowe objawy ruchowe z korzeni lędźwiowych i krzyżowych, zaburzenia funkcji pęcherza, często niezbyt nasilone. W tabeli oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym i długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. Nr 234, poz. 1974) brak punktu dla tego zespołu objawów. Najbardziej zbliżonym zespołem objawów do objawów stwierdzonych u wnioskodawcy jest zespół stożka rdzeniowego, wymieniony w rozporządzeniu w pkt 93g (uszkodzenie rdzenia kręgowego g (zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów- zespół stożka końcowego – 40%). Zespół stożka rdzeniowego to zaburzenia czucia i bóle okolicy perianalnej i narządów płciowych (spodnie jeździeckie), zaburzenia czucia często o charakterze rozszczepionym, nasilone zaburzenia fikcji i defekacji oraz zaburzenia funkcji seksualnych, na ogół brak deficytów ruchowych (ewentualnie osłabienie mięśni pośladkowych). Uszczerbek z pkt 93g dotyczy uszkodzeń w obrębie układu nerwowego, zaś z pkt 90a – dotyczy kręgosłupa (układu kostnego). Są to dwa różne uszczerbki, opisujące uszkodzenia w dwóch różnych układach – w układzie nerwowym i w układzie kostno-stawowym

(dowód: opinia uzupełniająca biegłej neurolog B. S. (1)- k. 60 akt, k. 71 akt)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna jedynie w zakresie ustalonej przez Sąd Rejonowy wysokości odszkodowania z tytułu zwiększonego uszczerbku na zdrowiu wnioskodawcy będącego następstwem wypadku przy pracy.

Nie ma natomiast racji organ rentowy w zakresie w jakim formułując zarzut naruszenia prawa procesowego **art. 233 §1 k.p.c. i art. 286 k.p.c.** oraz prawa materialnego w postaci art. 11 ust 1 i art. 12 ust 2 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U z 2009r. nr 167 poz.1322) oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2013 r., poz. 954 – t. j.) twierdzi, że u wnioskodawcy na skutek wypadku przy pracy z dnia 12 czerwca 2012 roku nie nastąpiło zwiększenie długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, który uzasadniałby przyznanie dodatkowego jednorazowego odszkodowania.

Główny zarzut organu rentowego dotyczy tego, że Sąd Rejonowy oparł się na zakwestionowanej opinii biegłej neurolog, w zakresie rozpoznania nowego schorzenia w postaci zespołu ogona końskiego i zakwalifikowania go per analogiam z pkt 93g załącznika do rozporządzenia (...). Zdaniem apelującego stopień nasilenia objawów chorobowych opisanych przez biegłą neurolog nie jest adekwatny do zakwalifikowania schorzenia skarżącego nawet per analogiam z pkt 93g, tym bardziej z dokumentacji medycznej nie wynika, aby u skarżącego rozpoznano zespół stożka końcowego. Z tych względów zdaniem organu rentowego zasadne jest ustalenie uszczerbku na zdrowiu u wnioskodawcy z pkt 94c, a nie 93g. W istocie zatem apelujący zarzuca błąd w ustaleniach stanu faktycznego przez Sąd Rejonowy w zakresie zwiększenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia prawa materialnego tj. art. 11 ust. 1 i art. 12 ust 2 cytowanej wyżej ustawy.

Zastrzeżenia organu rentowego do opinii biegłej neurolog zgłoszone w piśmie procesowym z dnia 15 maja 2015r. nie znalazły odpowiedzi, gdyż Sąd Rejonowy pomimo wniosku organu rentowego, nie tylko nie dopuścił dowodu z opinii innego biegłego neurologa, ale nawet nie uzupełnił w tym zakresie opinii podstawowej. Z tych względów Sąd Okręgowy w tym zakresie uzupełnił postępowanie dowodowe. W dwóch opiniach uzupełniających biegła neurolog B. S. szczegółowo wyjaśniła dlaczego najbardziej miarodajną do oceny uszczerbku na zdrowiu wnioskodawcy jest per analogiam pkt 93g a nie 94c załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r., jak to uczynił organ rentowy. Wynika to z faktu, że u wnioskodawcy na skutek wypadku przy pracy występują objawy uszkodzenia wielu korzeni rdzeniowych, a nie tylko na określonym poziomie jak to jest w przypadku uszczerbku z pkt 94c, co wskazuje na uszkodzenie ich poniżej stożka rdzeniowego w tzw. ogonie końskim. Zespół ogona końskiego to bóle o rozkładzie korzeniowym, korzeniowe zaburzenia czucia, ubytkowe objawy ruchowe z korzeni lędźwiowych i krzyżowych, zaburzenia funkcji pęcherza, często niezbyt nasilone. Nie dziwi fakt, że w dokumentacji medycznej u wnioskodawcy nie rozpoznano zespołu stożka rdzeniowego. Takiego rozpoznania nie stawia także biegła neurolog B. J. S.. Biegła rozpoznała u skarżącego, nie zespół stożka rdzeniowego, a zespół ogona końskiego. Jedynie dla oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu biegła posiłkując się tabelą oceny procentowej uszczerbku na zdrowiu z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym i długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. Nr 234, poz. 1974) przyporządkowała to schorzenie pod pkt 93 g, W w/w tabeli brak bowiem punktu dla stwierdzonych u skarżącego objawów, a najbardziej zbliżonym zespołem objawów jest zespół stożka rdzeniowego, wymieniony w rozporządzeniu w pkt 93g (uszkodzenie rdzenia kręgowego g (zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów- zespół stożka końcowego – 40%). Nie ma racji organ rentowy twierdząc, że zakwalifikowanie schorzenia wnioskodawcy li tylko per analogiam z pkt 93g, winno skutkować obniżeniem procentowego uszczerbku na zdrowiu w stosunku do stopnia określonego w pkt 93g(40%). To, że występujące u wnioskodawcy schorzenie (zespół ogona końskiego) nie jest odrębnie wymienione w tabeli, co spowodowało konieczność przyporządkowania go pod zespół objawów wymieniony w tabeli o najbardziej zbliżonym zakresie, nie oznacza – jak imputuje organ rentowy – że występujące u skarżącego schorzenie nie powoduje u niego 40% uszczerbku na zdrowiu. Zespół ogona końskiego, zdaniem biegłej neurolog, narusza sprawność organizmu w nie mniejszym stopniu niż zespół stożka rdzeniowego, a zatem uprawnia do przyznania z tego tytułu 40% uszczerbku na zdrowiu. Biegła wyjaśniła także, iż nie jest uprawnionym utożsamianie występującego u skarżącego zespołu ogona końskiego kwalifikowanego per analogiam, z pkt 93g tabeli z uszczerbkiem z pkt 90a. Uszczerbek z pkt 93g dotyczy bowiem uszkodzeń w obrębie układu nerwowego, zaś z pkt 90a –dotyczy kręgosłupa (układu kostnego). Są to dwa różne uszczerbki, opisujące uszkodzenia w dwóch różnych układach – w układzie nerwowym i w układzie kostno-stawowym. Dalsze tożsamy zarzuty organu rentowego były li tylko gołosłowną polemiką z prawidłowymi wnioskami końcowymi biegłej i jako takie nie zasługują na uwzględnienie. Tym samym nie uzasadniają dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego biegłego neurologa. Opinia sporządzona przez biegłą neurolog B. S. jest logiczna, jasna i pełna. Sam fakt niezadowolenia strony z opinii nie jest wystarczającą podstawą dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego biegłego. Takie zachowanie strony zmierza li tylko do przedłużenia postępowania sądowego.

Okoliczność, że lekarz orzecznik ZUS stwierdzone u wnioskodawcy objawy błędnie podporządkował pod poz. 94c, a nie 93g, co konsekwencji doprowadziło do zwiększenia uszczerbku na zdrowiu u wnioskodawcy zaledwie o 5%%, a nie o 20% jak ustaliła biegła neurolog, nie jest wystarczające do skutecznego zakwestionowania opinii sądowej.

Należy przypomnieć, że opinia lekarza orzecznika ZUS nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., a zatem nie korzysta z domniemania prawdziwości i autentyczności. Opinia ta jest dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Ponieważ wnioskodawca zaprzeczał prawdziwości tego dokumentu (spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca), ciężar wykazania prawdziwości dokumentu prywatnego w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. spoczywał na organie rentowym jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać.

Organ rentowy temu nie sprostął, gdyż przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci dwóch uzupełniających opinii neurologicznych wykazało - wbrew odmiennym twierdzeniom apelującego - że doznany przez skarżącego na skutek wypadku przy pracy długotrwały uszczerbek na zdrowiu uległ zwiększeniu z 35% na 55% czyli o 20%. Zwiększenie poprzednio ustalonego uszczerbku na zdrowiu będącego następstwem wypadku przy pracy, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, o 20% w myśl art. 12 ust 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych uprawnia skarżącego do zwiększenia jednorazowego odszkodowania o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 2 ustawy.

Stosownie do treści art. 12 ustęp 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania, o którym mowa w ust. 1-4 art. 12 ustawy, przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie obowiązujące w dniu wydania decyzji o przyznaniu jednorazowego odszkodowania. Wysokość kwot jednorazowych odszkodowań, o których mowa w ust. 1-4 i art. 12 ustawy ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego (art. 14 ustęp 9 ustawy)

W dniu wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego tj. w dniu 22 stycznia 2015r. zgodnie z obwieszczeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej z dnia 26 lutego 2014 r. (M.P. z 2014r., poz. 187) kwota jednorazowego odszkodowania wynosiła 730zł. za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, co daje sumę 14600zł. za zwiększenie o 20% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok orzekając jak w punkcie 1 sentencji.

Biorąc pod uwagę bezzasadność zarzutów apelacji co do braku podstaw do zwiększenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu związanego z wypadkiem przy pracy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił w tym zakresie apelację.